

Ηγεσίες της παρακμής

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Πολλοί ισχυρίζονται ότι το πρόβλημα της Αμερικής είναι ότι διαθέτει έναν αδύναμο πρόεδρο ή ότι το μεγάλο πρόβλημα της Γαλλίας είναι ο Φρανσουά Ολάντ. Νομίζω ότι κάνουν λάθος. Ας πάρουμε την περίπτωση της Αμερικής. Οποιοσ και να ήταν πρόεδρος σήμερα θα αντιμετώπιζε τα ίδια ακριβώς όρια ισχύος και επιρροής που έχει απέναντί του ο Ομπάμα. Είτε βρισκόταν στον Λευκό Οίκο ο Ρούσβελτ είτε ο Κένεντι τα περιθώρια δραστηκών χειρισμών θα ήταν πολύ περιορισμένα. Η Αμερική έχει σοβαρά πολιτικά προβλήματα. Η έλλειψη συναίνεσης στα στοιχειώδη, η επικρά-

Η Αμερική συνειδητοποιεί σήμερα ότι δεν είναι η μοναδική υπερδύναμη και πως δεν μπορεί να εκπληρώσει τις πάγιες στρατηγικές της υποχρεώσεις.

τηση ακραίων στοιχείων, η ανεξέλεγκτη δύναμη των λόμπι έχουν καταστήσει το αμερικανικό σύστημα εξαιρετικά δυσλειτουργικό. Και βέβαια υπάρχουν τα μεγάλα δημοσιονομικά προβλήματα, η κρίση της μεσαίας τάξης και η σταδιακή υπονόμευση της παραγωγικής βάσης.

Η Αμερική συνειδητοποιεί σήμερα ότι δεν είναι η μοναδική υπερδύναμη και πως δεν μπορεί να εκπληρώσει τις πάγιες στρατηγικές της υποχρεώσεις. Θα ήθελε πάρα πολύ να επικεντρωθεί στην Ασία, και ιδιαίτερα στην Κίνα, που αποτελεί πλέον ξεκάθαρα το μεγάλο αντίπαλο στρατηγικό δέος. Πώς να το κάνει όμως όταν έχει ταυτόχρονα ένα μεγάλο μέτωπο με το ακραίο Ισλάμ που γίνεται πολύ επικίνδυνο, μια Ευρώπη που τα έκανε θάλασσα με τη Ρωσία και την Ουκρανία,

ένα Ισραήλ που την αγνοεί επιδεικτικά τα τελευταία χρόνια; Θα ήθελαν ενδεχομένως οι ΗΠΑ να απαγκιστρωθούν από την Ευρώπη και να αφήσουν την ευθύνη της ασφάλειας στους Ευρωπαίους. Τίποτα, όμως, δεν δείχνει ότι κάτι τέτοιο θα είναι εφικτό στο άμεσο μέλλον. Ο Ομπάμα αντιλαμβάνεται τα όρια της δύναμής του και προσπαθεί να διαχειριστεί μια μεταβατική περίοδο. Βρίσκεται σε μια νομοτελειακή αδυναμία και δεν είναι θέμα χαρακτήρα το ότι δεν αποφασίζει να επέμβει στρατιωτικά στη Συρία ή ότι το πάει μαλακά στη Ρωσία. Οι επικριτές του τον κατηγορούν γιατί κάνουν τη δουλειά τους. Η αλήθεια είναι, όμως, ότι η αμερικανική κοινή γνώμη δεν έχει καμία όρεξη να μπλέξει στη Μέση Ανατολή και ακόμη περισσότερο σ' ένα πόλεμο με τη Ρωσία.

Όσο για τη Γαλλία, αποτελεί τον μεγάλο εφιάλτη των Γερμανών αλλά και των υπόλοιπων Ευρωπαίων που βρίσκονται σε θέσεις ευθύνης. Ο Ολάντ είναι ένας αδύναμος ηγέτης, αλλά ακόμη και αν ήταν ο Ντε Γκωλ δεν θα μπορούσε εύκολα να πολεμήσει τους νόμους της βαρύτητας που κρατούν τη Γαλλία καθηλωμένη. Τα μεγάλα δομικά προβλήματα στο ασφαλιστικό, στο δημογραφικό, στις εργασιακές σχέσεις, στο μεταναστευτικό, συνιστούν πολύ ισχυρά ρεύματα στα οποία κανείς ηγέτης δεν θα μπορούσε εύκολα να πάει κόντρα.

Αν με ρωτάτε, λοιπόν, αν το αυγό κάνει την κότα ή το αντίστροφο, η άποψή μου είναι ότι Ομπάμα και Ολάντ διαχειρίζονται δύο μεγάλες χώρες σε τροχιά σχετικής παρακμής και κρίσης. Οι αδυναμίες των χωρών τους τους «εξέλεξαν». Είναι πολύ πιθανό να τους διαδεχθούν φαινομενικά δυναμικοί ηγέτες, με απλές λύσεις σε σύνθετα προβλήματα και δημαγωγικό λόγο. Αυτή θα είναι η απάντηση στη συνήθη ψευδαισθησιολαγία που νιώθουν την παρακμή και κάποια ώρα αναζητούν ημιαυταρχικές λύσεις και ψάχνουν το βάλσαμο του λαϊκισμού.